

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій та економіки
_____/Тетяна ШТЕРМА/
«__» _____ 2025 р.

**СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Банківська система»**

Освітньо-професійна програма:	<u>Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>Федишин Майя Пилипівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів</u>
Профайл викладача	
E-mail:	maiafedyshyn@gmail.com
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Банківська система» направлена на формування системи теоретичних і практичних знань з питань призначення банківської системи та її елементів, основ організації банківської справи та її впливу на соціально-економічний процеси в країні. В результаті вивчення курсу здобувачі освіти набудуть знань щодо суті, видів банків в Україні, вивчення порядку заснування та організації діяльності банків, методик формування ресурсів банку, специфіки банківських послуг та операцій, банківського регулювання, нагляду, контролю, аналізу банківської діяльності, основ банківського маркетингу, менеджменту, фінансового моніторингу, безпеки та цифровізації банківської системи.

Дисципліна «Банківська система» є складовою навчального плану, вона є нормативною і базовою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю - іспит.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Метою дисципліни є оволодіння студентами професійними знаннями у галузі комерційної діяльності банків, вивчення правил організації банківської справи та функціонування банківської системи в цілому.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивченні поняття, структури, функцій, основних завдань банківської системи
- розумінні призначення банківської системи та її елементів
- оволодінні методами проведення банківських операцій та надання банківських послуг
- аналізу банківської діяльності
- набуття вмінь та навичок використання міжнародного досвіду регулювання банківської діяльності та застосування інструментів при забезпеченні фінансової безпеки банків.

Вивчивши курс здобувач вищої освіти повинен

знати:

- законодавчу та нормативну базу, що регламентує банківську діяльність;
- основні характерні риси сучасної банківської системи України, цілі, функції та принципи функціонування її окремих ланок;
- економічний зміст та механізми здійснення базових банківських операцій та надання банківських послуг;
- методичні підходи до проведення аналізу банківської діяльності;
- показники, які характеризують фінансовий стан банку;
- економічний зміст нормативів банківської діяльності;
- порядок здійснення регулювання, нагляду та контролю банківської діяльності;
- основи використання фінансових методів та важелів у системі фінансової безпеки банків;
- стан, проблеми та перспективи розвитку банківської системи України.

вміти:

- характеризувати банківську систему, діючи в ринкових умовах господарювання;
- аналізувати основні показники діяльності банку щодо надання банківських послуг;
- давати оцінку діяльності банку на основі його фінансових показників;
- застосовувати економічні нормативи для аналізу роботи банку;
- розрізняти поняття «банківське регулювання», «банківський нагляд», «банківський контроль»;
- пояснити механізм дії та основні етапи забезпечення фінансової безпеки банків.

Предметом дослідження дисципліни є теоретичні і практичні аспекти виникнення, формування та розвитку банківської системи, особливостей функціонування банківської системи в країнах ринкового типу господарювання, місцю центральних банків у системі, їх функцій, завдань та операцій, діяльності комерційних банків та проведення ними операцій, необхідності банківського менеджменту в умовах конкурентного середовища, регулювання, нагляду НБУ за банками другого рівня, інструментів та методичних основ використання фінансових методів та важелів у системі фінансової безпеки банків.

3. Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Банківська система» ґрунтується на знаннях з освітніх компонентів «Економічна теорія» «Мікроекономіка», «Гроші і кредит», «Фінанси».

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування таких компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи страхування.

Програмні результати навчання (ПР)

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР24. Здатність ідентифікувати, аналізувати та запобігати корупційним ризикам у професійній діяльності.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Походження, розвиток і сучасний стан банківської справи

Тема 2. Центральний банк у банківській системі країни

Тема 3. Організаційно-економічні основи діяльності банків

Тема 4. Пасивні операції банків по залученню та запозиченню коштів

Тема 5. Активні операції комерційних банків. Кредитні операції банків

Тема 6. Організація платежів і розрахунків

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Поняття та система управління ліквідністю банків

Тема 8. Сучасний інструментарій аналізу діяльності банків

Тема 9. Регулювання, нагляд і контроль банківської діяльності

Тема 10. Основи банківського маркетингу і менеджменту

Тема 11. Фінансовий моніторинг, фінансова безпека, цифровізація банківської діяльності

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-2 бали);
- письмове опитування - (0-2 бали);
- тестування; (0-2 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-2 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5 балів);
- публікація тез чи статті (5 балів);
- модульна контрольна робота (10 балів)
- підсумковий контроль – іспит (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів

і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, презентація результатів дослідних завдань інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Іспит:

Поточний контроль		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі

використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Література

Основна

1. Банківська система: навчальний посібник / укл.: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с.
2. Островська Н. С., Федішин М.П. Центральний банк і грошово-кредитна політика : навч. посіб. Чернівці : Наші книги, 2012. 304 с.
3. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 524 с.
4. Марич М.Г., Федішин М.П., Полагнин Д.Д. Банківська безпека: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 197 с.
5. Полагнин Д.Д., Федішин М.П., Олексин А.Г. Банківська система: навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і випр. Чернівці. БДФЕУ, 2015. 380 с.
6. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с.
7. Банківська система: підручник ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
8. Банківська система: навчальний посібник / (Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); заред. І.М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с.
9. Кузнецова С.А. Банківська система: навч. посіб. / (С.А. Кузнецова, Т.М. Болгар, З.С. Пестовська); заред. С.А. Кузнецової. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 400 с.
10. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
11. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-3 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
12. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 року № 679-14 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
13. Про акціонерні товариства : Закон України від 27 липня 2022 року №2465-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
15. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 року № 368 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
16. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 16.08.2020 р. № 361-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
17. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 року № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
18. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних

злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

19. Попело О.В., Федишин М.П. Оцінка ризиків фінансової стійкості банківської галузі в умовах тривалих викликів. *Економіка та суспільство*. 2024. №68. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-183>

20. Федишин М.П., Репужинська О.С. Оцінка ефективності системи ризик-менеджменту банківської установи в умовах сучасних викликів. *Інфраструктура ринку*. 2024. Випуск 81. С.129-135. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct81-21>. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/81_2024/23.pdf

21. Dubyna M., Popelo O., Zhavoronok A., Lopashchuk I & Fedyshyn M. (2023). Development of the credit market of Ukraine under macroeconomic instability. *Public and Municipal Finance*, 12(1), 33-47. doi:[10.21511/pmf.12\(1\).2023.04](https://doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.04) URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/public-and-municipal-finance/issue-428/development-of-the-credit-market-of-ukraine-under-macroeconomic-instability>

22. Федишин М.П., Чеботар О.С. Фінансова стійкість комерційного банку як необхідна умова його ефективного функціонування. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 70. С.165-170. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct70-29>

23. Margasova V., Kovalenko Y., Bereslavskaya O., Muravskiy O., Fedyshyn M., Kolesnik O. Instruments of monetary-and-credit policy in terms of economic instability. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. Volume 11, Issue 5, May 2020, pp. 43-53 p. DOI:10.34218/IJM.11.5.2020.005 Article ID: IJM_11_05_005 URL: <http://www.iaeme.com/ijm/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>

Додаткова

24. Банківська система: навчальний посібник / Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Девяткіна Н. З., Петик Л. О.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.

25. Барна М. Ю., Руцишин Н. М. Розвиток банківської системи України у контексті державної політики відновлення економічного зростання : монографія. Львів : Растр-7, 2022. 408 с.

26. Банківська система: навчальний посібник / Ю.С. Холодна, О.М. Рац. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 316с.

27. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М. Банківський менеджмент : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2022. 170 с

28. Вовченко О. С. Єгоричева С. Б.. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища : монографія. Полтава : ПУЕТ, 2021. 233 с.

29. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. / А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. Київ: КНЕУ, 2002. – 476 с.

30. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 1 квітня 2022 року № 2180-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2180-20#n144>

31. Про внесення змін до Закону України "Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання та нагляду на ринках капіталу та організованих товарних ринках від 22 лютого 2024 року № 3585-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3585-20#Text>

32. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій Національного банку України з державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 8 жовтня 2024 року № 3994-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3994-20#Text>

33. Зелена книга з розвитку регуляторних технологій на фінансовому ринку

України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Zelena_knyga_2025_fin.pdf

34. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні : Рішення Правління НБУ від 15.12.2017 року № 803-рш /Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text>

35. Стратегія розвитку фінансового сектору до 2025 року. <https://bank.gov.ua/ua/files/vCtfACbXokFnRhx>.

36. Стратегія Національного банку України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU_2021-2022.pdf?v=12

37. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku>

38. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=12

39. Стратегія Національного банку України «Фінансова фортеця». URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=12

40. Стратегія з розвитку кредитування. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Lending_development_strategy_2024.pdf?v=12

Інформаційні джерела:

41. <https://ac-rada.gov.ua> - Офіційний сайт Рахункової палати України.

42. <https://kmu.gov.ua>- Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

43. <https://mfu.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

44. <https://nbu.gov.ua>- Офіційний сайт Національного банку України.

45. <https://rada.gov.ua> - Офіційний сайт Верховної Ради України.

46. <https://sta.gov.ua> - Офіційний сайт Державної податкової адміністрації

України.

47. <https://stat.gov.ua/uk> - Офіційний сайт Державної служби статистики України.